

Imanol Larrañaga,

Elgoibarko Izarra euskaltzaleon topaguneko kidea

“EUSKALGINTZAN, GIZARTE HOBE BATEN ALDE EGITEKO BOKAZIOAREKIN ERE BADIHARDUGU?”

Topaguneak urtarrilean antolatu zituen Topaldia jardunaldietan hitzaldia eskaini zuen Imanol Larrañagak. Elgoibarko Izarrako dinamizatzaileak 2017ko Topaldirako gaia proposatu zuen: Euskara elkarteei badagokie gizarteko bestelako gaietan bustitzea? Badagokie gainontzeko herri mugimenduekin lankidetzan jardutea? Guk galdera horiek egin dizkiogu berari.

Onintza Irureta Azkune

@oirureta

ARGAZKIA: BARREN ALDIZKARIA

Zuk esana da: “Euskaldunok batzen gaituena banatzen gaituena baino garrantzitsuagoa da. Horri kasu eginda, euskararekin lotura zuzena duten gaietan bakarrik arituko gara. Euskararekin lotutako gaietan busti gara, gainontzeko gaiak beste foro batzuetarako lagata”. Erabaki horrek Elgoibarko Izarran zein ondorio on eta txar izan ditu?

Erabaki horren alde on eta txarrak zerrendatzen eta azaltzen hasi aurretik, esan nahi dut erabakiak betetzeko hartzen direla. Izan ere, askotan, erabakiak hartzen dira, baina tentazioa izaten dugu erabakiak modu batera edo bestera interpretatzeko, zein datorren eskean edo proposamenarekin.

Ondorio onei dagokienez, erabaki horrek izateko eta jarduteko modu bat eman dio elkarteari. Elgoibarko Izarrak marka bakarra izan du herrian: euskararen marka. Horri esker, jendeak elkarte euskararekin (bakarrik) lotu du, eta ondorioz, horrek balio izan du kolore guztietako euskaltzaleak elkartera biltzeko.

Baina, kasu honetan ere, arrosa artean bada arantzarik, eta ondorio txarrak ere izan dira. Besteak beste, bazkideak borratu dira, hiruzpalau baino ez 25 urtean; jende bat ez da elkartera arriatu, haien ustez makalegiak garelako; elkarteko kide batzuek autonomia murriztu zaiela sentitu dute, beste gizarte-mugimendu batzuetan parte hartzeko...

Erabaki hori orain hartu duzue? Lehenago zein zen zuen filosofia gai horren inguruan?

Erabakia ez da oraingoa. Erabakia 1990ean hartu genuen, Elgoibarko Izarrak bigarren etapari ekin zionean [lehen etapa 1963-1990], eta oraindik ere indarrean dago.

Lehen etapako bazkide batekin egon naiz, eta berak aitortu didanez, garai hartan ere irizpide bera izan zuten. Eskari-proposamen dezente jasotzen omen zituzten (ezker abertzaletik, batez ere), baina Elgoibarko Izarrak ez zuen

parte hartzen, ez eta iritzirik eman, euskarari eta euskal kulturari lotuta ez zeuden gaietan.

Aurten, baina, Elgoibarko Izarraren *Oinarri filosofikoak* errebisatzera goaz, hiru urtetik behin errebisatzen ditugu, eta bazkide batek erabaki-irizpide hori berriz ere aztertzeke eskaria egin du. Beraz, gai horren gainean gogoeta egingo dugu aurten.

Zuk Topaldian egindako galderei buelta emanda: Euskara elkarteei ez dagokizue gizarteko bestelako gaietan bustitzea? Ez dagokizue gainontzeko herri mugimenduekin lankidetzan jardutea?

Euskara elkarteok galdera bat egin behar diogu gure buruari, nire ustez: euskaratik bakarrik dihardugu? Hau da, gaurko gizarte bera baina euskaraz da guk nahi duguna? Euskaraz bada, berdin zaigu inguratzen gaituen gizartea nolakoa den? Ala, euskalgintzan dihardugunean, gizarte eta mundu hobe baten alde egiteko bokazioarekin

ere badihardugu? Galdera horri zintzo erantzuten badiogu, zure galderari erantzuteko moduan izango gara.

Orain arte, euskarari eta euskal kulturari zuzenean lotutako gaietan bakarrik bustitzearen alde egon naiz; argi nuen erabaki horrek mesede egiten ziola Elgoibarko Izarrari. Baina orain zalantzak dauzkat.

Garbi daukat busti egin behar dugula; lokatzetan zikintzeko prest egon behar dugula, baina ez dakit hori zelan egin. Gai delikatu da, gure artean haserretzeko arrisku handia ikusten dut, eta hain zuzen ere, horregatik proposatu diot Topaguneari hurrengo Topaldian gai hori aztertzeke.

Batzen gaituena banatzen gaituena baino garrantzitsuagoa bada, bizirik irtingo gara eztabaidatik. Baina esaldi hori ondo geratzeko pose bat baino ez bada, dena kakazteko arrisku handia ikusten dut.

Beharbada, gure mugimenduak dituen oinarri filosofikoen sendotasuna neurtzeko ariketa interesgarria izan daiteke.

Galizian, udako ikastaroetan, sindikalistak, ekologistak eta sexu askapeneko militanteak hitz egiten dute galegoari buruzko jardunaldietan. Zer deritzozu?

Ondo. Herri hau ez dugu euskaldun-duko euskararen (euskaldunon) auziari euskalgintza tradizionalak bakarrik heltzen dion bitartean. Kontseiluak, euskara elkarteek, ikastetxeek, euskaltegiek, euskarazko hedabideek eta gainontzekoek egingo dute bakoitzak bere lana, baina nire ustez, jai daukagu euskararen auzia gizarte osoaren erantzukizuna dela ulertu eta onartzen ez dugun bitartean. Euskararen kontua ezin da euskaltzaleena bakarrik izan. Denon erantzukizuna da. Gizarte osoari dagokion kontua da.

Nel Vidal Barral hizkuntza normaliztaileak, Galiziaz ari dela, gizarte mugimenduen arteko zirrikituak baliatzea defendatzen du, mugimendu horietan hizkuntzaren gaian eragiteko. Eta hain urrutira joan gabe, zeuk Lorea Agirre-ren esanak aipatu zenituen Topaldian: “Eman eskua ahizpak ditugun beste ahalduntze bideei”. Estrategia eraginkorra dela uste duzu?

Bai, eskua ematearen aldekoa naizela uste dut. Bihotzak eskua luzatzeko esa-

“Orain arte, euskarari eta euskal kulturari zuzenean lotutako gaietan bakarrik bustitzearen alde egon naiz; argi nuen erabaki horrek mesede egiten ziola Elgoibarko Izarrari. Baina orain zalantzak dauzkat”

“Bihotzak eskua luzatzeko esaten dit, baina burua galderak egiten hasten zait: zeintzuri eman behar diegu eskua? Guk aukeratuko dugu zeini eman, ala haiek aukeratuko gaituzte? Ahizpa guztiak tratatuko ditugu berdin? Noraino joango gara eskua emanda?”

ten dit, baina burua galderak egiten hasten zait: zeintzuri eman behar diegu eskua? Guk aukeratuko dugu zeini eman, ala haiek aukeratuko gaituzte? Ahizpa guztiak tratatuko ditugu berdin? Noraino joango gara eskua emanda? Galdera eta zalantza asko, gauza onerako. Ezertan hasi aurretik, nire ustez, gaiaren gaineko azterketa eta gogoeta sakona egin behar dugu.

Izan ere, baten batek galdetu dezake zer aldatu den orain arte hain argi genuena zalantzan jartzeko. Galdera horren erantzuna argi izan behar dugu, ez badugu noraezan ibili nahi.

Euskal Herrian oso ohikoa da saltsa batean baino gehiagotan pertsona berberak ibiltzea, eman dezagun, herri-bera talde ekologistan eta feministan ibiltzea edo herriko euskara elkarteetan eta sindikalgintzan.

Horrelakoak badaude, zorionez, baina horrek baditu bere alde on eta txarrak. Ona da, adibidez, euskara elkarteetako jendeak beste mugimenduetan ere parte hartzea, haietan ere eragin dezaketelako. Baina bere alde “txarra” ere bada esango nuke. Hainbeste saltsatan dabilen euskaltzalea “markatuta” ere egoten da, eta badakigu zenbat erreparoz izaten den gure herrian markatuta dagoen jendearekin.

Hala ere, nik beste aldea ere ikusten dut. Bakoitzak herrigintzako atal bat aukeratzen du, eta horretan (bakarrik) zentratzen da. Jende asko dago euskalgintzan bakarrik diharduena; edo feminismoaren aldeko taldeetan bakarrik parte hartzen duena; edo sindikalgintzan bakarrik bustitzen dena. Beharbada, herrigintza modu irekiagoan ere ulertu daiteke, baina horrek konpromiso mailak gora egitea eskatzen du, militantzia areagotzea, eta denbora librearen asko estimatzen dugu.

Hala ere, Topaguneak antolatutako azken Topaldian entzun nuen moduan, militantzia ez da sartzen ditugun orduen arabera neurtzen; munduaren aurrean hartzen dugun jarrera da militantzia. ■